

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
ANKARA

ANA KÜLTÜR VAKFI
İSTANBUL

KADINHAN PROJESİ

ÇATALHÖYÜK
ÇUMRA, KONYA

PLAN RAPORU

1997

Hazırlayanlar:
Ege YILDIRIM
Bahadır GÜLTEKİN

KADINHAN PROJESİ
ÇATALHÖYÜK, ÇUMRA - YAZ 1997

1) PROJENİN TANIMI, AMACI

2) KÜÇÜKKÖY VE ÇATALHÖYÜK DURUM ANALIZİ

a--Mekansal Yapı

b--Sosyal Yapı (Köyün Sosyal Yapısı, Proje Ekibi ve Ziyaretçilerle İlişkiler, Çatalhöyük Ekibiyle İlişkiler)

c--Turistik Etkinlikler

3) PROJE EKİBİ GEZİSİ

a--Yapılan Çalışmalar, Elde Edilen Sonuçlar

b--Değerlendirme (Potansiyelin Ortaya Konması, Planın Açıklanması ve Öngörüler)

1) PROJENİN TANIMI, AMACI

Konya ili, Çumra ilçesinin Küçükköy adlı yerleşiminde gerçekleştirilmesi tasarlanan bu proje, bir Ana Kültür Vakfı girişimidir. Vakıf Başkanı Sn. Ceylan Orhun'un önderliğinde, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Sn. Erhan Acar'ın işbirliği ile başlatılan, ve Kadınhan Projesi olarak adlandırılan projenin ana amacı, dünyanın bilinen ilk büyük kentsel yerleşimi olan ve Ana Tanrıça kültürünün merkezi olduğu sanılan Çatalhöyük örenyeri ile yakınındaki Küçükköy köyünün ilişkilendirilerek, köydeki kültürel hayatı canlandırarak bir bilgi ve konaklama merkezinin (Kadınhan) kurulmasıdır.

Kadınhan kapsamında yer alacak temel etkinlikler; Çatalhöyük ziyaretçilerini Küçükköy'de ağırlayacak, aynı zamanda köyün sunduğu yöresel değerleri de ziyaretçilere ulaştıracak bir konaklama tesisi; köyün geleneksel, yöresel değerlerini tanıtmakla kalmayıp onları geliştirecek sosyal etkinlikler; ve bu değerlerin Çatalhöyük olgusunu da içine alan tarihsel süreç ışığında , Ana Tanrıça kültürünün köy kültüründeki yansımalarının araştırılması (bu kapsamda atölye çalışmaları, sergiler, seminerler,vb. düzenlenmesi) olacaktır. Başka bir deyişle, Konya Ovası'ndaki binlerce yıllık kültür birikiminin ortaya çıkarılmasına hizmet edecek bir kültür merkezi tasarısıdır, Kadınhan.

1995(?) yılında şekillenen Kadınhan Projesi, Ceylan Orhun'un Küçükköy'e yaptığı yolculuklarda köyün muhtarı ile bağlantıya geçmesi, muhtarın ailesi ile tanışarak köy halkıyla ilişkiler kurması ile başlamış, köyde yer alan ve yörenin mimari özelliklerine sahip tarihi bir evi satın almasıyla ilerlemiş, ve 1997 yazında ODTÜ'den bir grup öğrencinin köyde analiz ve planlama çalışmaları yapmak için Küçükköy'e gelmişlerdir. Bu raporda, Erhan Acar ve ODTÜ Şehir Planlama Bölümü öğrencilerinin çalışmaları anlatılmaktadır.

2) KÜÇÜKKÖY VE ÇATALHÖYÜK DURUM ANALİZİ

a--Mekansal Yapı

Çumra ilçesinin aynı adlı merkezi, Konya şehrinin yaklaşık 35 km güney-güneydoğusunda yer almaktadır. Kasabanın 14 km kadar kuzeyinde ise, 1 km.lik bir arayla, Küçükköy köyü ve Çatalhöyük örenyeri bulunmaktadır. Küçükköy'e Konya'dan direkt olarak, ya da Çumra üzerinden geçen bir yolla ulaşılabilir. Küçükköy, civarda yer alan Dedemolla, Hayıroğlu ve Bakırtolu gibi diğer köylere göre biraz daha gelişmiş, yaygın alanlı bir köydür. Köyün çevresini, başlıca geçim kaynağı olan tarım için kullanılan düz araziler ve seyrek olarak da meyva bahçeleri ve kavakçılık alanları oluşturmaktadır. DSI'nin sulama kanalı çalışmaları bölgede yer yer görülebilmektedir. Ayrıca, Çumra'nın ün salmış geleneksel Kavun Festivali de her yılın sonbahar başında düzenlenmektedir. Bu düz bozkır manzaranın içinde, belirli aralıklarla göze çarpan tepelikler- bize eski yerleşimlerin varlığını gösteren höyükler- ve bunların en büyüğü (iki höyükten meydana gelen ve adını çatalanarak birbirinden ayrılan bu ikiz oluşumdan alan) Çatalhöyük farkedilmektedir.

Küçükköy'ün genel planı, Çumra ve Çatalhöyük'ten gelerek köy girişinde çatallanan, kuzey-güney doğrultusunda uzanan iki ana yol etrafında şekillenmektedir. Batıda kalan ana yol üstünde Kadınhan (Bayan Orhun'un satın almış olduğu ev ve alanı) yer almakta, batıya doğru ağaçlık alanlar açılmakta, yolun sonu ise kuzeyde Konya'ya giden ana yola bağlanmaktadır. Doğudaki ana yol ise, muhtar evi, daha kuzeyde köy camii, köy kahvesi ve nezin istasyonunun asılı olduğu ve köy makroformunun ortasında ara yollara dağılan, muhtar evinin olduğu noktada doğuya doğru Karkın'a giden bir başka ana yol ile kesişen bir akstır. Köyün doğu kısmında, Karkın yolu üzerindeki mezarlık alanı, harman yeri alanı, ve daha kuzeydeki ilkokul alanı bulunmaktadır. Köy içinde çeşitli yerlere dağılmış olan açık alan/meydancılarda leylek yuvaları kurulu direkler ve tulumbalar görülmektedir. Ayrıca köyün 500 km kadar doğusunda, bir sulama kanalı yapımı sürdürülmektedir. Yine köyün çeşitli yerlerinde, geleneksel mimari değerlere sahip nitelikli fakar yıpranmış halde yarılar rastlanmakta, genel olarak tüm yapılar yollardan belirli bir uzaklıkta konumlanarak küçük açık alanlar oluşmasına imkan vermektedir. Bu ve benzeri özellikler, Küçükköy'de ileride olabilecek gelişmeler planlanırken göz önünde tutulacak potansiyel değer olarak sayılabilirler.

Küçükköy, kendi türüne göre geniş bir makroforma sahip bir köy alanına sahip olmasına karşın, nüfus olarak farklı bir durum sergilemektedir; düşük yoğunluklu, geniş parselli bir konut düzenine yerleşmiş olan nüfus, Çumra'ya ve Konya'ya vermekte olduğu göçlerle, iki sayım arasında geçen sürede 700 haneden 120 haneye düşecek kadar önemli bir azalma yaşamıştır. Bu durum, Küçükköy'ün kentleşme sürecinde pek de avantajlı bir konumda olmadığını, genel bir ekonomik durgunluk içinde olduğunu bizlere göstermektedir. Geçirilen dönüşüm sürecinin bir başka yönü ise, kırsal yerleşimlere özgü geleneksel konut mimarisinde gözlenmektedir. Modern yapı teknolojileri tanındıkça, bazı teknik özellikleri yanı sıra, sosyo-ekonomik olarak da bir modernlik ve prestij simgesi olarak köy halkınca üstün görülmekte, böylece yüzyıllardır kullanılagelen düz kerpiç damlı, sıvalı duvarlı,

dekoratif ayrıntılara sahip evlerin yerine, yavaş yavaş beton duvarlı, tanımlı mimari uslupları olmayan, ve belki de en önemlisi, yapıların görüntüsünü önemli ölçüde değiştiren eğimli kiremit çatılara sahip yapılar yapılmaya başlamıştır. Bu fiziksel dönüşüm, sürmekte olan daha soyut düzeydek değişimlerin bir yansıması olmanın ötesinde, Küçükköy'ün mimari dokusunu da zedelemektedir diyebiliriz.

Çatalhöyük'e gelince, Küçükköy'ün güneyinde yer alan örenyerinin mekansal yapısı, höyükler ve üzerlerinde açılmış kazı alanları ile hemen yanlarında kurulmuş olan kazı evi tesisleri olarak özetlenebilir. Örenyerinin çevresi çitle sarılarak korumaya alınmış, bekçi ile gözetlenmesi sağlanmıştır. Tesisler, oldukça sofistike bir nitelikte olup, kazı işlerinin uzmanlaşmasına ve kazı üyelerinin ihtiyaçlarına göre düzenlenmiştir.

b--Sosyal Yapı

Köyün Sosyal Yapısı

Küçükköy'de, gözlemlenebildiği kadarıyla, durgun ve sakin bir yaşantı sürülmektedir. Tarlalarda yapılan harmanlama ile ilgili işler, erkek nüfusun zamanının çoğunu almakta, öte yandan köyün merkezi olma özelliklerini gösteren kahve, cami ve bakkal alanında da belirli bir sosyal canlılık görülmektedir. Ayrıca kadın nüfusun ev işleri yanısıra meşgul oldukları çeyiz hazırlama faaliyetleri, kadınların düzenli olarak bir araya gelerek topluca çalışmalarını ile sosyal bir nitelik kazanmıştır.

Proje Ekibiyle ve Ziyaretçilerle İlişkiler

Küçükköy, birçok yönden Çatalhöyük'ten farklı bir yapıda olmasına koşut olarak, Çatalhöyük'ün uyandırdığı turistik ilgiyi uyandırmamaktadır. Kazı bünyesinde çalışan bazı kişilerin köyde konaklaması ve bazı kazı üyelerinin kısa süreli sosyal ziyaretleri, proje ekibinin gözlemlendiği kısıtlı iletişim düzeyini oluşturmaktadır. Bunun dışında, sulama gibi altyapı işleri için yapılan teknik ziyaretler, yerli halkın köyler arası eş dost ziyaretleri, ve küçük bir olasılık olmakla birlikte Çatalhöyük turistlerinin köye uğrama girişimleri, birtakım etkileşimler sağlıyor olabilir.

Bu noktada belirtmekte yarar vardır ki, Kadınhan Projesinin dayanak olarak alacağı temel eksenlerden biri de bu konu olacaktır. Çatalhöyük'ün tarihsel, arkeolojik ve birçok başka yönden sahip olduğu önem ve çekicilik, iki nedenle Küçükköy'le bağlantılıdır. Birincisi, belirtilen önemde bir kültürel ziyaret merkezinin bu denli yakınında olan--köyden yarım saatlik bir yürüyüşle ulaşılabilir Çatalhöyük'e--bir yerleşimin de söz konusu kültürel hareketlilikte bir payı olması beklenir. İkincisi ise, Çatalhöyük'ü özel bir kültürel odak yapan, binlerce yıl öncesine dayalı bir yerleşim geleneğinin, Ana Tanrıça kültü gibi dini, sosyal, antropolojik ve benzer implikasyonları olan bir olgunun, ve Anadolu'nun o çok özel kültürel zenginliğinin vazgeçilmez parçası haline gelmiş arkeolojik anlamının, aslında Anadolu'nun günümüzdeki bazı geleneklerinde de aranabileceğidir. Başka deyişle, Çatalhöyük'te temelleri atılan bazı kültür öğelerinin, Küçükköy gibi aynı coğrafya ve kültür sürecine ortak olan bir yerleşimde de gelişerek bugüne dek sürdüğü, ciddi etnolojik araştırmalara konu olacak kadar gerçekliğe sahiptir. Bunun da ötesinde, günümüzün hızlı kentleşme koşullarında sözü geçen yerel kültürel öğelerin kaybolma tehlikesi altında olmaları, Kadınhan Projesi'nde düşünüldüğü üzere sahiplenilmelerini daha da gerekli kılmaktadır.

Küçükköy'ün dışarıdan gelen kişilerle olan etkileşimine dönecek olursak, köy sakinlerinin yabancılara karşı tutumlarından bahsetmek gerekir. Proje gezisi sırasındaki arazi çalışmalarına tanık olan insanların gösterdiği tepkiler, genel olarak oldukça olumlu olmuştur. Meraklanmışlar, çekinmeden sorular sorabilmişler, çalışmaların köylerindeki koşulları iyileştireceğine dair umutlu beklentiler dile getirmişler, hatta öğrencileri evlerine

davet edecek kadar yakınlık göstermişlerdir. Olumlu ilgilerini yorumlamaya çalışırken, bilinçsiz bir hevesle mi ilgi gösterdiklerinin, çalışmanın gerçek bir sonuç vaatmediğini düşündüklerinden mi kaygısızca davrandıklarını sorgulamak ihtiyacı da hissedilmiştir. Herşeye karşın, doğru yaklaşımlarla köy insanlarının köyelerine gelecek yeniliklere açık olacaklarını, güzel bir denge sağlanabileceğini ummak mümkün olmuştur.

Çatalhöyük Ekibinin Köyle İlişkileri

Çatalhöyük-Çumra ilişkileri hakkında söylenen onca sözden sonra, böyle bir ilişkinin bir başka önemli unsuru olan kazı ekibinin tutumuna da değinmek gerekir. Yine proje ekibinin gözlemleri doğrultusunda, kazı ekibinin köyle ilişkilerinin gerçekten çok minimal düzeyde olduğu, daha önce anlatılan ziyaretler dışında köye uğramayıp kazı yerinden direkt olarak Çumra'ya gidip geldikleri anlaşılmaktadır. Proje gezisi sırasında köyde karşılaşılan bir kazı üyesinin öğrencileri Çatalhöyük'e davet etmesi sonucu doğan tanışıklık, bazı kazı üyelerinin Küçükköy'de ilk defa bir hane halkı tarafından ağırlanmalarını sağlamıştır. Bu olaydan çıkarılabilecek bir sonuç, köyde kazı ekibini kolay kolay çekebilecek bir odağın yokluğu olabilir. Köydeki ortak alanlar, basit alışveriş için bir bakkal ile, mahremiyet hissi uyandıran bir kahveden ibarettir. Öte yandan, arazi çalışması sırasında ortak mekanların üzerinde bulunduğu yoldan birçok kez geçilmesi sonucu, öğrenciler, kahve sakinleri dahil birçok kişi ile sosyalle olmayı başarmıştır. Kazı ekibinin böyle bir bağ kurabileceği bir kişi, yer veya vesile olmayışı yanısıra, bir parça da kendi tutumlarındaki soyutlanma eğilimi, bu kopuklukta rol alıyor olmalıdır. Kadınhan'da oluşması beklenen kültürel ve turistik ortam, muhakkak turistler gibi kazı ekibi için de sıcak ve çekici bir unsur, hatta akademik bakımdan ilginç bir buluşma noktası potansiyeli taşımaktadır.

c—Turistik Etkinlikler

Her ne kadar Çatalhöyük'ün arkeolojik önemi yadsınamaz ise de, bu örenyerimiz turistik açıdan çok parlak bir tablo sergilememektedir. Türkiye'nin alışıl gelmiş güneş, deniz, kum ve göz alıcı antik dönem kalıntıları karışımını arayan turistlere seslenecek bir yapıda olmaması; ve coğrafi konumu itibariyle, ana ulaşım koridorlarının üstünde olmayıp yakın çevresinde beslenebileceği yeterli bir kentsel gelişime sahip olmaması—Çatalhöyük, turistik rotalarda ancak bir gününü Konya'da veya Kayseri'de geçirdikten sonra küçük bir ek geziyle ya da güney sahillerine inerken yolda birkaç saatliğine uğranan bir yer olarak yer almaktadır dersek çok yanılmış olmayız—gibi etkenler yüzünden ağırladığı turist sayısı nispeten düşük bir düzeyde kalmaktadır.

Buna karşılık, son zamanlarda medyada sık sık konu edilmesinin ona belirli ölçüde kamuoyu dikkatini yöneltmiş olduğunu tahmin edebiliriz. Bu çizgideki tanıtım, promosyona dönük çalışmaların doğru şekilde kullanılması ile, söz konusu turizm düzeyinde artışlar sağlanabilir. Çatalhöyük'te yapımına başlanan ve bilgisayar ortamında canlandırmaların da dahil olduğu sergi malzemeleri barındıracak olan bir müze, daha görsel bir dil yardımıyla örenyerini halka daha anlaşılabilir ve yakın kılabilir. Aynı zamanda, Küçükköy'ün de eldeki kültürel değerlerini Çatalhöyük'te özdeşleşilebilecek değerlerle

bağları kurularak geniş bir kesime ulaşılabilir kılması durumunda, bu ikili gelişme beldenin kültürel, turistik ve dolayısıyla ekonomik hayatına katkılarda bulunabilir. Olanakların iyice gözden geçirilmesi, doğru stratejilerin saptanması ve adımların atılması, gerçekleşmesi çok zor görünen değişimlere ön ayak olabilir.

3) PROJE EKİBİ GEZİSİ

a—Yapılan Çalışmalar, Elde Edilen Sonuçlar

Kadınhan Projesi'nin uygulamasına geçmek için yapılan inceleme gezisinde, ODTÜ öğretim üyesi Erhan Acar ile birlikte ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri olan Defne Aynagöz, Bahadır Gültekin, Ege Yıldırım ve Güzey Yılmaz, Temmuz ayı ortasında bir günlük ve Ağustos ayı ortasında bir haftalık olmak üzere iki kez Küçükköy'e gelmişlerdir. İki seferde de, Bn. Orhun'un sağlamış olduğu imkanlarla Küçükköy muhtarının evinde kalmış, muhtar ailesi ile sıcak ilişkiler kurmuşlardır.

Temmuz ayındaki ilk aşamada, muhtarın temin ettiği 1/25,000 ölçekli Küçükköy tarla mülkiyet planı yardımıyla, ana yolları içeren bir köy makroformunun çizilmesine çalışılmış, ve Kadınhan olarak adlandırılmasına alışılan evin planının taslak halde rölövesi yapılmıştır. Köy makroformu, Kadınhan oluşumunu destekleyecek ve onunla etkileşecek köy çapında faaliyetlerin planlanması için bir zemin olarak hazırlanmıştır. Kadınhan yapısının tüm parseliyle birlikte rölövesinin çıkarılması ise, pansiyon türünde kullanım ve kültürel etkinlikler için gerekecek tesisatın yapılmasındaki ilk adımdır. Bunu izleyen adım, yapının onarımını üstlenebilecek ustaların bulunması ve anlaşmaya varılması olmuştur; onarım çalışmaları anlaşmaya varıldıktan çok kısa bir süre sonra başlamıştır.

Ağustos ayındaki ikinci aşamada, 1/25,000 ölçekli kaba köy planı, 1/5,000 ölçekli ve daha doğru, daha ayrıntılı bir vaziyet planına dönüştürülmek üzere (Ankara'da) büyütülmüş, yaklaşık dört gün süren arazi çalışmalarında, yollar, köy içi ve çevresi açık alanları ve köy içi yapıları, konumları ve boyutlarıyla kaydedilmiştir. Ortaya çıkan vaziyet planı, Çumra Kaymakamlığı'ndan elde edilen bir kadastro paftası ile karşılaştırılarak düzeltilmiş, yapıların geçirdikleri değişimler de buradan çıkarsanmıştır.

Bu arada, Kadınhan yapısında hızlı onarım çalışmalarının sonuçları görülmeye başlamıştır. Kaba (esas) onarımlar tamamlanmaya yaklaştıkça, daha ayrıntılı ölçeklere inilerek cephe öğelerinin malzemeleri üzerinde pazarlıklara da geçilmiştir.

Her iki ziyaret boyunca edinilen izlenimler, köy halkıyla yapılan konuşmalardan kazanılan bilgiler ve Ana Kültür Vakfı'nın amaçları bir araya getirilip tartışıldıkça, bazı sentezlere varılmış, bu sentezler de hazırlanan gelişim planına girdi oluşturmuştur. Gezinin sonuna doğru şekillenen gelişim planı, mümkün olduğu kadar çok unsuru göz önüne alarak Kadınhan'la bütünlüştürülen bir müdahale düzeni yaratmaya çalışmıştır.

Çalışmaların her aşaması, ekipçe tutulan bir güncede ayrıntılı olarak kaydedilmiştir.

b—Değerlendirme

Potansiyelin Ortaya Konması

Daha önce de anlatıldığı gibi, Küçükköy'ün kültürel ve turistik olarak geleceği, Çatalhöyük'teki turistik potansiyellerle bağlantılıdır. Aynı zamanda köyde yapılacak kültür merkezi, her iki yeri de etkileyecek gelişimlere önyak olacaktır.

Proje grubu olarak incelemelerimizden edindiğimiz izlenim, Küçükköy'ün ne kadar turistik etkinliklerden uzak olduğu, böyle bir etkileşim için şimdiye kadar bir fırsatı oluşmadığını, fakat bunun kültürel ve turistik gelişmeye kapalı, bağdaşmaz bir yapıda olduğu anlamına gelmediği yönündedir. Daha çok, ziyaretçilerin buradaki değerleri farkedebilecekleri bir olanağın olmaması, bu yüzden ne dışarıdan gelenlerin köye merak salmaları, ne de köydekilerin bu merakı uyandıracak girişimlerde bulunmaları, esas etkindir. Eğer Kadınhan gibi bir yer, varolan değerleri açığa çıkaracak, işleyecek ve tanıttacak olursa, “dışarıdakilerle” “içeridekileri” buluşturacak ara halka sağlanmış olur.

Küçükköy'ün sunduğu değerlere kısa bir göz atacak olursak, en belirgin olarak köydeki günlük hayatın parçaları, söz gelimi yemek yapma gelenekleri, hazırladıkları çeyizlik nakış, nevrimesim gibi el sanatları, geçim kaynağı olarak ekimle uğraşmaları, doğal malzemeler kullanan ve geleneksel tekniklerle inşa edilen, dekoratif öğeler içeren yapıları, köyün yaygın ve doğayla içiçe olan yerleşim dokusu, ve günlük işlerin görülmesi sırasında ortaya çıkan bazı alışkanlıklar, inanışlar ve bunları yansıtan fiziksel semboller- örneğin duvarlara basılmış el figürleri- farkedilmektedir. Günlük yaşantının sade ve sakin temposu da birçok kentli ziyaretçi için bir değer teşkil edebilir. “Çatalhöyük'te binlerce yıl önce yaşam nasıldı?” sorusunu sormak ve bir yanıt arayışı içinde düşüncelere dalmak için, köydeki atmosfer oldukça elverişli ve ilham vericidir doğrusu...

Burada önemli bir etken, daha önce de değinildiği üzere, köy halkının gelişmeye karşı tavrıdır. Biz bu tavrın olumlu ve yardımcı bir ilişkiye açık olduğunu sezmekteyiz. Kadınhan'a gelecek yerli ve yabancı turistler ya da akademikerler, köy halkıyla tanıştığında, günlük yaşamlarına tanık olarak belki bir parça da onlara katıldığında, Küçükköy'ün insanları ellerindeki değerlerin bilincine daha çok varacaklar, bundan mutluluk duyacak ve onları ziyaretçilere daha çok göstermeye başlayacaklardır.

Gelişim Planının Açıklanması ve Projenin Geleceğine Dair Öngörülerimiz

Bütün bu incelemeler ve fikirler sonucu, ODTÜ planlama ekibi olarak, Küçükköy için basit bir gelişim planı yapmış bulunuyoruz. Bu plan, köyün kabaca çizdiğimiz vaziyet planını ve bildiğimiz potansiyel değerlerini temel alarak, Kadınhan'ın kurulması sonucu, köy genelinde de gelişmesi icap eden ya da gelişmesinin yararlı olacağını düşündüğümüz etkinlikler, kullanımlar ve düzenlemeler tasarlanmasıyla oluşmuştur. (Bakınız **Konya-Cumra-Küçükköy Yerleşim Alanı Gelişim Planı 1/5,000**).

Gelişim planındaki en önemli düşünce, köy makroformunda, Kadınhan'ın merkezi olacağı bir **kültürel-turistik bütünlük** yaratmak olmuştur. Bu düşünceye göre, Kadınhan'ın üzerinde bulunduğu batı ana yolu; Kadınhan ve çevresini (*A alanı*); el sanatları sergi ve satış noktası kullanımını öngördüğümüz meydanı (*C alanı*); ve kahve-cami-bakkal grubunun olduğu ve kır kahvesi gibi ortak kullanımlar eklenmesini öngördüğümüz köy merkezini (*B alanı*) bağlayan bir **turistik gezi aksına** dönüşecektir. Turistik aks, muhtar evinin bulunduğu, harman yerine ve Karkın'a doğru uzanan yol ile doğu ana yolunun kesiştiği, bizim de bu harman olgusuna gönderme yapmak amacıyla sembolik bir ekin harmanı (anıtı?) koymayı öngördüğümüz meydana (*D alanı*), aynı zamanda köyün batısında kalan ve piknik, yürüyüş gibi aktiviteler öngördüğümüz ağaçlık alana (*E alanı*) da yan akslarla bağlanacaktır. Köydeki nitelikli geleneksel mimariye sahip yapılar, bu gezinti yollarının yardımıyla, daha görülmesi-erişilmesi kolay bir hal almış olacaklar, bazı bu tür yapıların çevrelerine, uygun olduğu ölçüde açık hava lokantası, çay evi gibi düzenlemeler de yapılabilecektir.

Özet olarak tekrar tanımlarsak, köy mekanına yansıyan her tür **geleneksel değer**, gezi aksı çerçevesinde **birbirine eklenmiş olacak**, ziyaretçilerin Küçükköy'deki yaşantıyı mümkün olan en iyi ve kapsamlı biçimde algılamaları sağlanacaktır. "Dışarıdakiler" açısından durum bu şekilde gayet hoş olabilir; fakat böyle öngörüler köy yaşantısını fazla rahatsız etme, köy halkının geleneksel alışkanlıklarını bozma tehlikesi de taşımaktadır. Bu bakımdan, öngörülerin dikkatle ve en sade biçimde ele alınması önem kazanmaktadır.

Gelişme planımız, şu anki haliyle Kadınhan projesinin mekansal-fiziksel planlamasına kılavuzluk etmesi ümidiyle hazırlanmıştır. Küçükköy'de güzel bir gelecek için en iyi dileklerimizi sunarız.

1997 YAZINDAN SONRAKİ GELİŞMELER

Yukarıdaki çalışmaların yapıldığı yazı takiben, bilinmeyen bir sebepten ötürü, Kadınhan projesinin merkezi olacak ev yanmıştır. Kundaklama ihtimali üzerinde durulması sonucu, Anakültür Vakfı, Küçükköy halkının veya (yöredeki baka çevrelerin) Kadınhan projesini yeterince benimseyememiş olmasından kaygılanarak, yanan evi yeniden inşa etmeye, fakat bu sefer kadın araştırma merkezi kimliği yerine, konvansiyonel pansiyonculuk işletmesi kimliğiyle yaşatılmasını, daha önce tasarlanan ve özellikle kadınlara yönelik olan üretim faaliyetlerinin ise pansiyonculuk şemsiyesi altında gerçekleşmesini öngörmektedir.